

BATH drabbade världen med sin självbetitlade debut.

Än mer okänt var begreppet doom metal 1984, när fem Chicagosubbar i praktiken skapade genren med sin likaledes självbetitlade jungfruresa (titeln "Psalm 9" började användas först efter 1990 års "Trouble"-platta). För även om BLACK SABBATH givetvis på sätt och vis var domedagsmetal var det TROUBLE som kom att bli riktmerket när rörelsen under åttioalet fick fäste i underjorden.

Det räcker med att lyssna på "The tempter" för att förstå varför. Öppningsspåret är helt enkelt själva essensen av doom metal. Ödesmättat, vackert, mörkt och givetvis sjukt tungt, där den dubbla gitarrattacken från Bruce Franklin och Rick Wartell handlar om såväl stämmor som blyinfattat riffande. Målet var att kombinera BLACK SABBATHS tyngd med JUDAS PRIESTS tvillinggitarer och utförandet kunde inte varit bättre.

Plattan gav eko bland konnässörer runtom i världen, Upplands-Väsby inkluderat. "Jag skulle ljuga om jag inte sa att den fick mig att skita på mig", som Leif Edling – på den tiden i färd med att sätta ihop CANDLEMASS – skrev i förordet till TROUBLE-hyllningen, "Bastards will pay" (1999).

TROUBLE tog alltså tyngden och svärtan från lommi och kompani, men adderade egeninnehåll, de där fantastiska gitarrslingorna samt lite new wave of British heavy metal-energi.

För det ska påpekas att materialet är långt ifrån enkelspårigt. Dels genom vändningar och temposkiftningar i vissa låtar, dels tack vare stänkare som odödliga "Bastards will pay" och påfallande rockiga "Assassin".

Men självklart är det den monumentala tyngden som gör djupast intryck. Som i

aviga "Endtime" (småproggiga rytmer), som i "Victim of the insane" (med en snyggt sakral orgel) och mer än något annat i obegripligt mäktiga "Psalm 9". Även "Revelation (life or death)" krossar, men är extra intressant för det hackande, mer rockiga groove som skulle bli varumärke på skivorna TROUBLE senare kom att göra med demonproducenten Rick Rubin.

På tal om produktion är ljudet oerhört avskalat och träffar en rakt i plytet. Detta i kombination med Eric Wagners råa och lite kraxiga stämman gör albumet till en allt annat än insmickrande historia. Själv älskar jag den tids-typiska charmen. Och själva musiken håller mer än tjugo år senare lika bra som någonsin. (9)

Att tonkonsten var påfallande mogen var i och för sig inte så konstigt. TROUBLE hade funnits sedan 1979 och repat och giggat flitigt i flera år när det var dags att skivdebutera. Det fanns gott om starkt material, vilket förklarar varför uppföljaren kom så snabbt och var så snarlik.

"The skull" (1985) bjuder på mer av samma sak, men utan att kännas som en simpel upprepning. Albumet är förmodligen bandets mest doomiga och för övrigt CATHEDRAL-sångaren Lee Dorrians TROUBLE-favorit.

Precis som på debuten är riffen upphöjda till lag och även om det fortfarande finns upptempopartier ("Fear no evil" är kusin till "Assassin" och "Bastards will pay") går det aningen långsammare. Det mäktiga intrycket förstärks av att produktionen fått aningen mer kött på benen. I slutändan är "Psalm 9" den något bättre plattan, men "The skull" är en delvis förbi-sedd pärla.

Inledande "Pray for the dead", elvaminuterseposet "The wish", "Wickedness of man" (en i raden av låtar som Leif Edling säkert lånat ett

extra öra) och det avslutande titelspåret är alla makalöst tunga. Det går liksom inte att komma runt det där adjektivet. TROUBLE hade riffen och förmågan att göra mesta möjliga av dem.

Lägg till att Eric Wagner gick igenom en tuff period, varför hans redan drastiska textförfattande fick en extra dos svärmod och tvivel. Att de tunga religiösa frågorna behandlades utifrån ett kristet och inte sataniskt perspektiv gjorde att TROUBLE stack ut ännu mer. Och nej, Wagner ägnade sig inte åt något STRYPER-mässande, om ni trodde det. (8)

Bägge återutgåvorna kommer med bonus-dvd:er. Den tidigaste upptagningen är hämtad från en lokal tv-station, och trots att året är 1982 sitter "Assassin", "Psalm 9" och "Victim of the insane" redan klockrent. Medlemmarna lyckas se hyfsat coola ut i tv-studion även om Rick Wartells ljuslila tröja, som slutar en bit ovanför byxlinningen, väl känns så där. Och det är svårt att inte le åt den kvinnliga intervjuaren (iförd en rosa mammaklänningsaktig kreation) och hennes minst sagt naiva frågor. TROUBLE-killarna håller dock god min och berättar bland annat att de uppfunnit ordet "gunk" för att beskriva Franklins och Wartells typiskt feta riffstil.

"The skull" backas upp av en betydligt mer primitiv upptagning. Ett gig i Aurora, Illinois är dokumenterat med en enda videokamera och såväl ljud som bild är givetvis sun-kigt.

Själva framträdandet är dock laddat, där Eric Wagner förvisso inte rör sig i onödan men där Bruce Franklin poseerar coolt och där basisten Sean McAllister bangar på bästa Cliff Burton-manér.

Trots att året är 1984 bjuds flera spår från "The skull" samt så klart merparten av debuten. Det nästan två timmar långa setet pekar även på

bandets rötter, i och med covers på "Heart full of soul" (YARDBIRDS), "Children of the grave" (BLACK SABBATH) och "Tales of brave Ulysses" (CREAM). Den sistnämnda för övrigt tolkad på "Psalm 9".

GUSTAF HÖÖK

ZNOWHITE

Act of God

Roadrunner/Metal Mind (Border)

Kan det bli mer ironiskt än ett metalband med tre afroamerikanska musiker, vid sidan av ett blekansikte till sångerska, som kallar sig SNOWHITE? Betänk att vi talar om det tidiga 80-talet då hårdrocken var just vit som snö och kvinnliga utövare dessutom objektifierades i långt större utsträckning än i dag.

Denna Chicagokvartett var onekligen ett pikant inslag när den 1983 debuterade med en låt på "Metal Massacre III", del tre av Metal Blades klassiska samlingsvit som även innebar världspremiär för ett visst SLAYER.

Detta var gitarristen Ian Tafoyas skapelse och han införlivade såväl sin bror som en kusin i sättningen. Efter en namnjustering till ZNOWHITE och två ganska primitiva och förgängliga album, som släpptes i tät följd 1984 och 1985, hade bandet på sin höjd uppnått begränsad kultstatus.

Samtidigt var thrash-scenen på väg att explodera runtom i Staterna. ZNOWHITE var dock lite för beskedligt för att kunna matcha den knivskarpa attacken från Bay Area och fick aldrig luft under vingarna.

Det kreativa lyftet dröjde ända till 1988, då Ian Tafoya tagit farväl av sina släktingar men ännu hade sällskap av Nicole Lee vid mikrofonen. Allt hände dock så snabbt på den tiden. Tre år i glömska var som en "Chinese democracy"-evighet och "Act of God" gick i fel håll likt den 8-ball som avbildas på omslaget.

Om detta album kommit några år tidigare kunde historien sett annorlunda ut. Så här 19 år senare har det stått emot tidens tand mycket väl. Det är pumpande thrash, fast inte av det stötiga, hyper-tekniska eller våldsamma 80-talssnitt som etsat sig fast i folks medvetande.

Tafoyas specialitet var att inlämna feta thrashriff i drivande power metal-dängor. Och då avses inte amerikansk power metal, som när det begav sig faktiskt hade finare renommé än sin tyska namne.

Sin vana trogen gjorde ZNOWHITE det oväntade och snappade upp melodislingor och gitarrfigurer från HELLOWEENS tidiga släpp. Om James Hetfield och Kai Hansen hade slagit ihop sina kloka huvuden hade det hypotetiskt kunnat låta så här. Powerthrash. Åtminstone "To the last breath" och "War machine" tål att nämnas i samma andetag som dessa låtskrivare.

Bisarrt nog låter Nicole Lee som en mer kraftfull Kai Hansen. Amerikanskans röst, sångstil och frasering är tysk så det förslår. De melankoliska dragen, mest framträdande i "Rest in peace", är också betagande.

Allt är inte tiptop. Vissa "Kill 'em all"-lån kunde gott ha fått vila i frid och ett par låtar är väl standardiserade, sänar som på refrängerna.

Men jösses vilken spännvidd avslutningen uppvisar. Inledningsvis DIO/BLACK SABBATH-ödesmättade eposet "Something wicked (this way comes)" övergår halvvägs i en METALLICA-fest där "Ride the lightning" slår ned mitt framför ögon på en.

När Lee en kort tid efter utgivningen för andra gången tog sitt pick och pack och drog var ZNOWHITES öde beseglade. Och det feta utropstecknet "Act of God" blev för evigt en parentes. (8)

MARTIN CARLSSON ■

DOOM FILMS

MUSIC VIDEO PRODUCTION

www.doomfilms.com